गुरुङ बुद्धिजम

रत्नसूत्र (ह्योँपूजा)

लेखक/संकलक/अनुवादक
कल्याणमित्र डीबी गुरुङ अमेरिका

सम्पादन मण्डल
बीडीएल स्कालर समूह

गुरुङ बुद्धिजम

भागः २
जीवित संस्कार
१. रत्नसूत्र (ह्योँपूजा)

लेखक/संकलक/अनुवादक
कल्याणमित्र डीबी गुरुङ, अमेरिका
dhirgurung2020@gmail.com
September 09, 2023

सम्पदन मण्डल
बीडीएल स्कालर समूह

९. रत्नसूत्र: (ह्योँपूजा):

रत्नसूत्र भनेको अमुल्य बस्तुको रुपमा रहेको रत्न, हिरा, मोती, घन, श्रीसम्पत्ति, ऐश्वार्य र स्वर्ण मुद्राको सह बोलाउने वा बटुल्ने सूत्र पूजा हो । गुरुङ भाषामा यसलाई (ह्योँपूजा) भन्दछ । बौद्धदर्शनमा हजारौँ सूत्रहरु छन् ।

सूत्र भनेको भगवान बुद्धले जम्बुद्धीपमा बिभिन्न समय, अवस्था र स्थानमा एउटै विषयलाई बिभिन्न मानिस र प्रशंगमा फरक तरिकाले देशना गर्नु भएका अमुल्य बचन र धर्मदेशनाहरु हुन् । पछि यसलाई एउटै मालामा मिलाएर उनिएको फूलका थुंगहरु जस्तै सुन्दर आकृतिमा बनाएका हुन् । त्यसैले यसलाई सूत्र भनिएको हो । सबै सूत्रहरुको आ-आफ्नै मुल्य र मान्यताहरु छन् । सबैका कार्यक्षेत्र र उद्देश्य पनि फरक फरक छन् ।

उदाहरणका लागि आयु पूजाको लागि दीर्घायु सूत्र, ह्योँ पूजाका लागि रत्न सूत्र, यात्रा साइतका लागि मंगल सूत्र, भूमि दानका लागि भूमि सूत्र, भेडा पालनका लागि भेडी सूत्र, पाप कम गर्नका लागि पाप देशना सूत्र, दुगर्ति-बाट मुक्त हुनका लागि दुर्गति सूत्र, महामारी मत्थर गर्नका लागि महामारी सूत्र, आयुर्ज्ञानका लागि आर्य अपारमिता आयुर्ज्ञान सूत्र, पारमिताका लागि महाप्रज्ञापारमितम सूत्र, निर्वान प्राप्तिका लागि निर्वान सूत्र आदि आदि हुन् । यो एउटा उदाहरण मात्र हो ।

१. सर्वप्रथम सम्पूर्ण स्थानीय शक्तिपीठहरुको आह्वान गर्दै भगवान बुद्धको शरणगमन गर्नेः

सर्वप्रथम आसन ग्रहण गर्ने । सकेसम्म कमलासनमा नभएर सरलासन ग्रहण गर्ने । त्यसपछि मन, बचन र चित्त शुद गरी म .... (बाचक) आजको यो रत्नसूत्र (ह्योँपूजा) संस्कारको सम्पूर्ण बिधिबिधान सम्पन्न नभइन्जेसम्म यो आसनबाट उठने छैन भनी हातमा फूलपाती लिएर प्रतिज्ञा गर्ने ।

ऊँ अर्घम, पुष्पम, धुपम, द्धीपम, सुगन्धम, नैवेतम सर्वपरिकार महापञ्चामृत स्वाहा । ऊँ पितृदेव नम .... (आफ्नो पितृको नाम लिने) । मातृदेव नम .... (आफ्नो मातृको नाम लिने) । कुलदेव खोर्लोह्रिम्पोचे नोच्यन फैलु महाकाल नमः । इष्टदेव नमयेनम कोँरुँब नमः । त्हङेदेव नम । सिद्धिदेव नम । आयुदेव नम । ह्योँदेव नम । (ठेगाना) यसको आसपासमा रम्नेबस्ने सिल्दोनाल्दो साक्षी थानेमाने देवीदेउता देउराली भयारी नागनागिनी ल्हल्हु यक्ष गन्दर्भ किन्नर देवपित्र कुलकुटुम्ब इष्टमित्र साथीभाइ छरछिमेक सबैलाई नमोनमः । आजको कर्ता ....को नाति, ...को छोरा/छोरी ....को रत्नसूत्र (ह्योँपूजा) संस्कारमा उपरोक्त सम्पूर्ण देवीदेवताहरु र बोधिसत्वहरु लाई आह्वान गर्दछु । आह्वान गर्दछु ॥ आह्वान गर्दछु ।।।

कुन पाठ कहाँ कसरी गर्ने भन्ने बारेमा बाचकले राम्ररी बुझ्नु पर्ने हुन्छ । यसरी बुझ्न सकिएन भने, पूजापाठ गरे अनुसारको पुण्य लाभ हुन सक्दैन ।

नमो तस्स भगवतो अहर्तो सम्मा सम्बुद्धस्स ।

बुद्धम् शरणम् गच्छामि ।
धर्मम् शरणम् गच्छामि ।
संघम शरणम् गच्छामि ।

इतिपिसो भगवा अरहम् विद्याचरणा सम्पन्नो सुगदो लोकबिदो अनुत्तरो पुरी सद्धामा सारथी शास्त देव मनुसानो बुद्ध भगवती ।

नमो तस्स भगवतो अहर्तो सम्मासम्बुद्धस्स ।

ॐ नमो भगवते अपरिमिता आयुर्ज्ञान सुविनिश्चित तेजोरजय तथागताय अहर्ते सम्याक संबुद्धय तद्यथा ॐ पुण्येपुण्ये महापुण्ये अपरिमिता पुण्ये अपरिमिता पुण्यज्ञान सम्भारो पचिते ॐ सर्वसंस्कार परिशुद्ध धर्मते गगन समुन्द्रते स्वभाव बिशुद्धे महानय (.....) परिवारे स्वाहा ।

ॐ महमाया दशपारमी स्वाहा ।
ॐ यशोधरा देवी स्वाहा ।
ॐ तारे तुत्तारे तुरे स्वाहा ।
ॐ सर्वबोधिसत्व स्वाहा ।
ॐ सर्वमहागुरु स्वाहा ।
ॐ सर्वकल्याणमित्र स्वाहा ।

२. अष्टमंगल द्रव्यार्पण सूत्रपाठः

मंगल स्वस्ति भवतु । आज यहाँ सम्पूर्ण जम्बुद्वीपका अलंकार, सम्पूर्ण जगतका इच्छाहरुका स्रोत, सम्बुद्धरुपी बृक्षहरुको आश्रयको आधार, भद्र गुणहरुद्धारा अलंकृत, बोधिबृक्ष, समस्त देवता र मनुष्यको पुण्यको एक मात्र क्षेत्र सर्वश्रेष्ठ पूजा बृक्ष बज्रासन छ । यहाँ बुद्धले स्वयं जुन माङ्गलिक द्रव्यहरुलाई अधिष्ठित गर्नु भएको थियो, त्यसको प्रभावले (म/हामी) मङ्गल पाठ गर्छु/गर्छौं ।

अतीतमा सम्याक सम्बुद्ध शाक्यमुनिलाई गुह्याधिपति बज्रपाणिले सेतो सर्स्युँ चढाउनु भएको थियो । त्यसलाई बुद्धले माङ्गलिक द्रव्यको रुपमा अधिष्ठित गर्नु भएको थियो । त्यसको बल र प्रभाले गर्दा, आजको यो रत्नसूत्र पूजा (ह्यौँपूजा) संस्कारमा सेतो सर्स्युँबाट मङ्गल होस् ।

सेतो सर्स्युँ बज्रकुलको हो । यसले सबै ठाउँमा सम्पूर्ण बिघ्नहरुलाई बाँकी नराखी नाश गर्दछ । बल प्रताप र गुणमा पराकाष्ठ भएको त्यो माङ्गलिक द्रव्यले गर्दा, सबै बिघ्नहरु शान्त होउन् ॥१॥

अतीतमा सम्याक सम्बुद्ध शाक्यमुनिलाई ब्राह्मण कुन्धलीले दुबो चढाउँदा त्यसलाई माङ्गलिक द्रव्यको रुपमा अधिष्ठित गर्नु भएको थियो । त्यसको प्रभावले आजको यो रत्नसूत्र (ह्यौँपूजा) संस्कारमा दुबो द्रव्यद्धारा मङ्गल होस् । दुबोले आयुलाई बढाउँछ । बज्रसत्वको आयु सिद्ध गराउँछ । क्लेश भएको जन्म मरणको श्रृंखलालाई तोड्ने माङ्गलिक द्रव्यद्धारा हाम्रो आयुको पनि बृद्धि होस् ॥२॥

अतीतमा सम्याक सम्बुद्ध शाक्यमुनिलाई पृथ्वी देवीले सिन्दुर चढाउँदा, त्यसलाई माङ्गलिक द्रव्यको रुपमा अधिष्ठित गर्नु भएको थियो । त्यसको प्रभावले आजको यो रत्नसूत्र पूजा संस्कारमा सिन्दुर द्रव्यद्धारा मङ्गलं होस् । सिन्दुर बशीकरण स्वभावको छ । अशेष धर्महरुलाई बशमा राखेर धर्मराजले यसको मङ्गलद्धारा राज्यस्थिर गरुन् ॥३॥

अतीतमा सम्याक सम्बुद्ध शाक्यमुनिलाई ऐरावत हात्तीले गोरोचन चढाउँदा, त्यसलाई माङ्गलिक द्रव्यको रुपमा अधिष्ठित गर्नु भएको थियो । त्यसको प्रभावले आजको यो रत्नसूत्र संस्कारमा गोरोचन द्रव्यद्धारा मङ्गल होस् । गोरोचन त्रिविष नाशक रोगहरुको उत्तम औषधि हो । धर्मधातुको साक्षात्कार गरेर क्लेशका पिडाहरुलाई मेटाइदिने यसको मङ्गलले यहाँ दुःख शान्त होस् ॥४॥

अतीतमा सम्याक सम्बुद्ध शाक्यमुनिलाई गृहधिपति भद्रपालले दही चढाउँदा त्यसलाई माङ्गलिक द्रव्यको रुपमा अधिष्ठित गर्नु भएको थियो । त्यसको प्रभावले आजको यो रत्नसूत्र पूजा संस्कारमा दही द्रव्यद्धारा मङ्गल होस् । दही सबको सार हो । उत्तम ज्ञानको साक्षात्कार गरेर समस्त गुण भएको त्यसबाट पनि त्रिविष शान्त होस् ॥५॥

अतीतमा सम्याक सम्बुद्ध शाक्यमुनिलाई रुपकी देवी प्रभाधरीले आदर्श चढाउँदा त्यसलाई माङ्गलिक द्रव्यको रुपमा अधिष्ठित गर्नु भएको थियो । त्यसको प्रभावले आजको यो रत्नसूत्र (ह्योँपूजा) संस्कारमा आदर्श द्रव्यद्धारा मङ्गल होस् । आदर्श ज्ञान महासागर श्रेष्ठ ज्ञान सागरहरुमा

बिशुद्ध भएर धर्महरुको निर्बाध रुपमा उपभोग गर्नेवाला छ । त्यसबाट पनि आवरण शोधित होउन् ॥६॥

अतीतमा सम्याक सम्बुद्ध शाक्यमुनिलाई बृक्ष देवीले बेलको फल चढाउँदा त्यसलाई माङ्गलिक द्रव्यको रुपमा अधिष्ठित गर्नु भएको थियो । त्यसको प्रभावले आजको यो रत्नसूत्र (ह्योँपूजा) संस्कारमा बेलको फलद्धारा मङ्गल होस् । फल हेतु फल सहितको धर्म हो । समस्त लोकमा चर्याहरु श्रेष्टबोधि गर्भका कारण बन्दछ्न् । त्यो मङ्गलले सर्वाथ सिद्ध होउन् ॥७॥

अतीतमा सम्याक सम्बुद्ध शाक्यमुनिलाई देवराज इन्द्रले सेतो दाहिने शंख चढाउँदा त्यसलाई माङ्गलिक द्रव्यको रुपमा अधिष्ठित गर्नु भएको थियो । त्यसको प्रभावले आजको यो रत्नसूत्र ह्योँपूजा) संस्कारमा दाहिने शंखद्धारा मङ्गल होस् । शंखधर्म नादलाई ध्वनित पारेर ज्ञानसागरमा शोधित गरेर सम्पूर्ण धर्महरुको प्रदर्शक हुन्छ । त्यो मङ्गलद्धारा शव्दाभिषेक प्राप्त होस् ॥८॥

भगवान बुद्धको जीवनीसंग सम्बन्धित बिभिन्न घटना क्रममा उहाँले यी आठ द्रव्यहरुलाई अधिष्ठित गरेर माङ्गलिक द्रव्यको रुपमा लिएको हुनाले यिनीहरुलाई सबैले मङ्गल द्रव्य को रुपमा लिन्छन् । त्यसैले अभिषेक उपदेश जस्ता राम्रा शिक्षाहरु लिने अवसरहरुमा शुभ साइत होस् भनेर यी द्रव्यहरु चढाउँने चलन रहेका छन् ।

३. रत्नसूत्र (ह्यौँपूजा):

ऊँ अर्घम पुष्पम धुब्बम दीपम सुगन्धम नैबेतम सर्व परिकार महापञ्चामृत स्वाहा । बुद्ध र बोधीसत्व सबैमा बन्दना । एक समय मैले यस्तो सुने–

उहिले देवलोकमा 'मणिदेव' नाम गरेका देवपुत्र थिए । उनीसंग असिम सम्पत्तिको राशी थियो । कुनै बेला यदाकदा सम्पत्ति पनि नासियो । ढिकुटीहरु पनि खालि भैसकेकाले भगवानमा बिन्ति गरे । हे भगवान, सबै जान्नु हुने देवताको पनि देवता, मेरो सम्पत्ति सबै नष्ट भैसक्यो । टिकुटी खालि भैसक्यो । यसलाई पुनः प्राप्त गर्ने उपाय के छ भनि बिन्ति गरे ।

सम्पत्तिको द्वार सह (लक्षण) हो । त्यसको उपाय मैले बताउने छु । राम्रोरी सुनेर मनमा राख भनि आज्ञा भयो । राम्रो नक्षत्रमा धनी राजाबाट पाएको पाँच किसिमको अन्न, पाँच किसिमको औषधी, खाद्य र पेय पदार्थ जम्म गरी दही दूध मादन मह मास घिउ अमृत सहित राखेर, आफु स्वयं शाक्यमुनिको भावना गर्ने । हातमा गिद्धको प्वाँख राखेको बाणमा सेतो बस्त्र, ऐना, सानो यु, झुन्डाएर सेतो झन्डाले हम्केर यो बाचन गर्ने । धर्मराज बुद्ध भगवान सबै धर्ममा अधिकारी धन धन सम्पत्ति बृद्धि गराएर फैलाउने आज मंगल सुखको संकेत सहमा आवोस । **खुये पुष्टिं कुरुये स्वाहा ।** साखो ह्यौँखो । मानिसको सह ल्याउ । बस्तु भाउको सहको रक्षा गर । धर्म विषय निस्वभावताको पुरा ज्ञान सहको प्रतिक ऐना । अपरिवर्तित

को प्रतिक बज्र, सेतो झण्डा हम्केर आह्वान गर्दछु । आज मंगल सुखको संकेत सहमा आवोस् । **खुये पुष्टिं कुरुये स्वाहा ।** साखो ह्यौँखो ।

मानिसको सह ल्याउ । बस्तु भाउको सहको रक्षा गर । क्रोधराज अमृत कुण्डली सहित समस्त नैवेदको राशमा अधिकार पाएका नैवेदको राशलाई बृद्धि गरेर फैलाउने । दही सहको प्रतिक हो । बज्र अपरिवर्तितको प्रतिक हो । सेतो झण्डा हम्केर आह्वान गर्दछु । आज मंगल सुखको संकेत सहमा आवोस । **खुये पुष्टिं कुरुये स्वाहा ।** साखो ह्यौँखो ।

मानिसको सह ल्याउ । बस्तु भाउको सहको रक्षा गर । नागराज जीमुत वरुण, समस्त फूलमा अधिकार पाएका, नौ किसिमका अन्न बृद्धि गराएर फैलाउ । सहको प्रतिक जौ, अपरिवर्तित प्रतिक बज्र, सेतो झण्डा हम्केर आह्वान गर्दछु । आज मंगल सुखको संकेत सहमा आवोस् । **खुये पुष्टिं कुरुये स्वाहा ।** साखो ह्यौँखो । मानिसको सह ल्याउ । बस्तु भाउको सहको रक्षा गर । बस्तु भाउको आहाराको थुप्रो बृद्धि गरी फैलाउ । घिउ सहको प्रतिक हो । बज्र अपरिवर्तितको प्रतिक हो । सेतो झन्डा हम्केर आह्वान गर्दछु । आज मंगल सुखको संकेत सहमा आवोस । **खुये पुष्टिं कुरुये स्वाहा ।** साखो ह्यौँखो ।

मानिसको सह ल्याउ । बस्तु भाउको सह रक्षा गर । देवताको राजा आर्य जम्भल समस्त सम्पत्तिका आधिकारी नौ प्रकारको धन सम्पत्ति बृद्धि गरेर फैलाउ । सहको प्रतिक

बिभिन्न पञ्चरत्न, अपरिवर्तित सहको प्रतिक बज्र, सेतो झन्डाले हम्केर आह्वान गर्दछु। आज मंगल सुखको संकेत सहमा आवोस। **खुये पुष्टिं कुरुये स्वाहा।** साखो ह्यौँखो। मानिसको सह ल्याउ। बस्तु भाउको सहको रक्षा गर। बसुन्धरा देवी समस्त धनकी अधिपति नौ किसिमको चिताएको धन उत्पन्न गर्ने, समस्त सम्पत्तिका मूल सप्तरत्न अपरिवर्तित सहको प्रतिक बज्र, सेतो झन्डाले हम्केर आह्वान गर्दछु। आज मंगल सुखको संकेत सहमा आवोस। **खुये पुष्टिं कुरुये स्वाहा।** साखो ह्यौँखो।

मानिसको सह ल्याउ। बस्तु भाउको सहको रक्षा गर। धन सम्पत्ति पृथ्वीझैं अचल र स्थिर होस्। रुखझैं पोटिलो भइ बृद्धि होस्। आगोझैं प्रकाशित भइ प्रज्वालित होस। फलामझैं दरोभइ कठोर होस्। पानीझैं निरन्तर दिगो होस्। महाभूतको सह यहाँ आवोस्। **खुये पुष्टिं कुरुये स्वाहा।** साखो ह्यौँखो।

मानिसको सह ल्याउ। बस्तु भाउको सहको रक्षा गर। सह आकाशझैं उच्च होस्। चन्द्र सूर्यझैं प्रकाश होस्। इन्द्रेणीझैं चहकिलो होस्। ग्रह नक्षत्रझैं पोटिलो होस्। दक्षिणको बादलझैं घना होस्। सुमेरु पर्वझैं स्थिर होस्। पृथ्वी जस्तै मिलेको होस्। महाभूतको सह यहाँ आवोस्। **खुये पुष्टिं कुरुये स्वाहा।** साखो ह्यौँखो।

मानिसको सह ल्याउ। बस्तु भाउको सहको रक्षा गर। देवताका राजा महादेव सेतो गरुड, मानिसको सहको समागम समूहमा ल्याउ। जौको सहको समागम ढिकुटीमा

ल्याउ । भेडाको सहको समागम भेडी गोठमा ल्याउ । बस्तु भाउको सहको समागम गोठमा ल्याउ । भोजनको सहको समागम अगेनामा ल्याउ । लुगाको सहको समागम लुगा झुन्ड्याउने स्थानमा ल्याउ । मदको सहको समागम घैँटोमा ल्याउ । खेतको सहको समागम गह्रा आलिमा ल्याउ । ऊँ मणि ह्योँखरा ङठी पङग्रेस्योले पञ्चम लक्षण लिएर आउ । **खुये पुष्टिं कुरुये स्वाहा ।** साखो ह्योँखो ।

मानिसको सह ल्याउ । बस्तु भाउको सहको रक्षा गर । फैलिएर जाने चण्ड शत्रु नासक देव, धेरै बस्तु भाउको बहुसम, हजार घोडा, लाख गाई, गोरु, करोड भेडा, बाख्रा, जौको ढिकुटी, सुनखानीको द्धार युको ढिकुटी, प्रमुख रुपमा त्रिरत्न सहित सबै प्रकारको द्रव्य सह यहाँ आवोस् । सबै मंगल यहाँ आवोस् । सबै स्वास्ति यहाँ आवोस् ।

सबै पुण्य यहाँ आवोस् । **खुये पुष्टिं कुरुये स्वाहा ।** साखो ह्योँखो । मानिसको सह ल्याउ । बस्तु भाउको सहको रक्षा गर । समन्त भद्रको अधिष्ठान, अवलोके-श्वरको अनुकम्प, बज्रपाणिको शक्ति र क्षमता, मञ्जुश्री कुमारको प्रज्ञा, गुरु, त्रिरत्नको अधिष्ठानले, यो सह परिपक्क भएर स्थिर रहोस् । **खुये पुष्टिं कुरुये स्वाहा ।** साखो ह्योँखो ।

मानिसको सह ल्याउ । बस्तु भाउको सहको रक्षा गर । पूर्व दिशाबाट द्रव्य र सह ल्याउ । चन्द्र सूर्य उदायझै आगमन होस् । दक्षिण दिशाबाट द्रव्य र सह ल्याउ । दक्षिणको घना बादलझै आगमन होस् । पश्चिम दिशाबाट

द्रव्य र सह ल्याउ । पानीझैं वर्षेर आगमन होस् । उत्तर दिशाबाट द्रव्य र सह ल्याउ । तुफानझैं सर्वत्र रुपमा आगमन होस् । माथिको दिशाबाट द्रव्य र सह ल्याउ । सिमसिमे पानी वर्षेझैं आगमन होस् । तलको दिशाबाट द्रव्य र सह ल्याउ । अन्न पाकेझैं आगमन होस् । **खुये पुष्टिं कुरुये स्वाहा ।** साखो ह्योँखो ।

मानिसको सह ल्याउ । बस्तु भाउको सहको रक्षा गर । रुख तत्व बृद्धि हुँदा, त्यसरीनै आगो बृद्धि हुनेछ । आगो बृद्धि हुँदा, माटो बृद्धि हुनेछ । माटो बृद्धि हुँदा, फलाम बृद्धि हुनेछ । फलाम बृद्धि हुँदा, पानी बृद्धि हुनेछ । पानी बृद्धि हुँदा, रुख बृद्धि हुनेछ । यसरी, तत्व बृद्धि भएझैं मानिसको सह पनि बृद्धि होस् । तत्व मंगल भएझैं मानिसको सह पनि त्यसरीनै मंगल होस् । तत्व फैलिएर गएझैं मानिसको सह पनि त्यसरीनै फैलियोस् । जौको सह, लुगाको सह, जाँडको सह, भोजनको सह, बस्तु भाउको सह आवोस् । अन्नबाली, सुन, चाँदी, हिरा, मोती, धन, सम्पत्ति, बस्तु, भाउ, सबैको सह घरमा आवोस् । मनले सोँचेको र आँखाले देखेको प्राप्त होस् । सन्तानको बृद्धि होस् । मनोकामना पूर्ण होस् । दीर्घायु र मंगल होस् । **खुये पुष्टिं कुरुये स्वाहा ।** साखो ह्योँखो ।

मानिसको भोजनमा अमृतको वर्षा होस् । पृथ्वीमा अमृतको जमरा उम्रियोस् । मानिसले सह ल्याउदा, मृगशिरा नक्षत्रमा ल्यावस् । मानिसको सहको रक्षा गर । **खुये पुष्टिं कुरुये स्वाहा ।** साखो ह्योँखो ।

बस्तु भाउको सह ल्याउदा, बेउ नक्षत्रमा ल्याउ । भेडाको सह ल्याउदा, पुण्य नक्षत्रमा ल्याउ । बाख्राको सह ल्याउदा, द्रोण नक्षत्रमा ल्याउ । नाग नागिनीले खेतको सह ल्याउदा, स्वाती नक्षत्रमा ल्याउ । घोडा र गधाको सह ल्याउदा, धनिष्ठा नक्षत्रमा ल्याउ । गौरीले जौको सह ल्याउदा, पूर्व फाल्गुणी नक्षत्रमा ल्याउ । पहेँलीले मदको सह ल्याउदा, भद्रा नक्षत्रमा ल्याउ । तीन भाइले सह ल्याउदा, भरुणी नक्षत्रमा ल्याउ । सम्पूर्ण द्रव्य सहको रक्षा गर । **खुये पुष्टिं कुरु स्वाहा ।** साखो ह्यौँखो ।

आजको मेरो यजमान ....लाई समुद्र जस्तै अपार सम्पत्ति प्राप्त होस् । पर्वतको श्रृंखला जस्तै बिशाल होस् । पानीझै सलल बगोस् । चन्द्र सूर्यझै उज्यालो होस् । नवौं मगंलको सह ल्याउ । बहादुरिको बहादुरिता पनि ल्याउ । फैलिने फैलावटको सह पनि ल्याउ । उग्रको उग्र सह पनि ल्याउ । खच्चर याकको सह पनि ल्याउ । युको सह पनि ल्याउ । सुन चाँदीको सह ल्याउ । मानिस र द्रव्यको सह लिएर आउ । सुरक्षित रुपमा लिएर आउ । रत्नको गबु (एक किसिमको बट्टा वा रत्नजडित भाँडो जहाँ सह हालेर राखिन्छ)को मुख बन्द गर । बन्द गर । बन्द गर । **खुये पुष्टिं कुरुये स्वाहा ।** साखो ह्यौँखो ।

भगवानले यति आज्ञा भए पछि देवपुत्रको ढिकुटी पुनः भरिएर आयो । देवपुत्रले भगवानलाई अभिनन्दन गरे । रत्न सूत्र ह्यौँ खुब बिधि समाप्त भयो । **ऊँ अर्घम पुष्पम् धुब्बम् दीपम् सुगन्धम् नैबेतम् सर्व परिकार महापञ्चा** ...

४. सम्पूर्ण स्थानीय शक्तिपीठहरुको आह्वान गर्दै पुण्यानुमोदनको लागि अनुरोध गर्ने:

ऊँ अर्घम, पुष्पम, धुपम, द्धीपम, सुगन्धम, नैवेतम सर्वपरिकार महापञ्चामृत स्वाहा । ऊँ पितृदेव नम .... (आफ्नो पितृको नाम लिने) । मातृदेव नम .... (आफ्नो मातृको नाम लिने) । कुलदेव खोर्लोह्रिम्पोचे नोच्यन फैलु महाकाल नम । इष्टदेव नमयेनम कौँरुँब नम । ल्हङेदेव नम । सिद्धिदेव नम । आयुदेव नम । ह्याँदेव नम । (ठेगाना भन्ने) यसको आसपासमा रम्नेबस्ने सिल्दोनाल्दो साक्षी थानेमाने देवीदेउता देउराली भयारी नागनागिनी ल्हल्हु यक्ष गन्दर्भ किन्नर देवपित्र कुलकुटुम्ब इष्टमित्र साथीभाइ र छरछिमेक सबैलाई नमोनमः । आजको कर्ता ....को नाति, ...को छोरा/छोरी ....को रत्नसूत्र (ह्याँपूजा) संस्कारको लागि पुण्यानुमोदन गरिदिन हुन उपरोक्त सम्पूर्ण देविदेवताहरु र बोधिसत्वहरुलाई अनुरोध गर्दछु । अनुरोध गर्दछु ॥ अनुरोध गर्दछु ॥।

यो रत्नसूत्र (ह्याँपूजा) संस्कारबाट प्राप्त हुने सम्पूर्ण पुण्य आजको कर्ता ....लाई प्राप्त होस् । परिवारलाई प्राप्त होस् । सम्पूर्ण परिवारको उन्नति, प्रगति र समृद्धि होस् । सुख, शान्ति, सुस्वास्थ र दीर्घायु होस् । ऊँ अर्घम, पुष्पम, धुपम, द्धीपम, सुगन्धम, नैवेतम सर्वपरिकार महापञ्चामृत स्वाहा । भवतु सर्वमंगलम । बुद्धम् शरणम् गच्छामि ।